

Universitätsbibliothek Wuppertal

Accipite studiosi omnes Auli Gellii noctes micantissimas

Gellius, Aulus

Impressum Venetiis, Anno d[omi]ni. M.D.IX. die. xx. Aprilis

Liber quintus

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-475](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-475)

AVLI GELLII NOCTIVM ATTICARVM
COMMENTARII LIBER Q VINTVS.

Vsonium philosophū solitum dicere accepimus; quū philosophus inquit hortatur; monet; suadet; obiurgat; aliudue quid disciplinae differit; tum qui audiūt; si de summo .& soluto pectore; obuias uulgatasq; laudes effutiunt; si clamitant etiam; si gestiunt; si uocum eius festiuitatibus; si modulis uerborum; si quibusdam quasi frequētamētis oratiōis mouent / exagitant / & gestiūt; tum scias / & qui audiunt frustra esse; neq; illic philosophum loqui; sed tibicinem canere. Animus is inqt au-

diētis philosophū / q̄ dicunt uilia / ac salubria sunt / & error atq; uitioꝝ medici nas ferūt / laxamētū atq; ociū plixē / pfuseq; laudandi nō hēt q̄squis ille est / qui audit; nisi ille plane deperditus; iter ipsā philosophi orōnē / & phorrescat necesse est; & pudeat tacitus; & pœniteat; & gaudeat; & admiret; uarios adeo uultus; disparilesq; sensus gerat perinde; ut eū cōsciētiaq; eius affecerit; utrarūq; animi partiū / aut syncerarū; aut agrarum philosophi ptractatio. Præterea dicebat magnā laudē nō abesse ab admiratiōe. Admiratiōē aut; quæ maxia est; nō parere uerba; sed silentiū. Idcirco inquit poetaꝝ sapiētissimus; auditores illos Vlyxi labores suos illustrissime narrātis; ubi loquēdi finis factus; nō exultare; nec strepere; nec uociferari facit. Sed cōsiluisse uniuersos dicit / quasi attonitos / & obstupidos / delinimentis aurium ad origines usq; uocis permanantibus.

¶ Sup equo Alexandri Regis qui bucephalas appellatus est. Cap. II.

Buus Alexandri Regis / & capite / & noīe bucephalas fuit. Emptū Cares scripsit talentis .xiii. & regi Philippo donatū. aris nrī sūma est sestertia .ccc. xii. Sup hoc equo dignū memoria uisū / q̄ ubi ornatus erat armatusq; ad plū / haud unq̄ iscendi sese ab alio nisi a rege passus sit. Id etiā de isto equo memoratū ē / qd̄ cū in eo isidēs Alexandē bello indico & facinora faciēs fortia / i hostiū cuneū nō satis sibi puidēs / imisisset. cōiectisq; undiq; in Alexandrum telis uulneribus altis in ceruice / atq; in latere equus p̄fossus est. Moribūdustamē / ac prope iam exāguis e mediis hostibus regē uiuacissimo cursu retulit. Atq; ubi eū extra tela extulerat / ilico concidit / & domini iā superstitis securus. quasi cū sensus humani solatio animā expirauit. Tum Rex Alexander parta eius belli uictoria oppidū in iisdem locis condidit atque ob equi honores bucephalon appellauit.

¶ Quæ cā / qd̄ q; initiū fuisse dicat Protogoræ ad phiæ lras adeūdi. Cap. III.

Protogorā uir; i studiis doctrinaꝝ egregiū cuiꝝ nomē Plato lib. suo illi iclito iscripsit. adolescētē aiūt uictus q̄rēdi grā i mercede missū Vecturasq; onerū corpe suo factitauisse. qd̄ genꝝ græci βασίλοῦρας uocant. Latine baiulos appellamus. Is de pximo rure in abderā oppidū; cuius popularis fuit; caudices ligni plurimos funiculo breui circumdatos

Modulis

Deuolisse

*De Miranda nā
bucephali equis
alexandri magni
Bucephalas
Talentum qd̄*

*Quicquid
cursu.*

*Bucephalon
op.
Protogoras
Baiulus*

Basilosuras

Auli gellii

portabat. Tū forte Democritus ciuitatis eiusdē ciuis hō ante alios uirtutis. & phia gratia uenerādu quū egredereē extra urbem. uidet illū cum illo generoneis tā ipedito: Ac tā incoibili: facile: atq; expedite incedentē. Et ppe accedit. & iūcturā. positurāq; ligni scite: periteq; factā considerat. Petitq; ut paulum acqescat. Quod ubi Protagoras: uti erat petitū fecit: atq; iūdem Democritus aceruū illum: & quasi orbē caudicum: breui uinculo cōpressum: ratione quadam: quasi geometrica librari: cōtineriq; animaduertit: interrogauit: quis id lignum ita composuisset? & cum ille a se compositum dixisset: desiderauit: uti solueret: ac de nouo in modum eundem collocaret. At postq; ille soluit & similiter cōposuit: tum Democritus ai aciem: solertiamq; hominis non docti demiratus: Mi Adolefcēs inquit: cū ingeniū benefaciendū habeas: sunt maiora melioraq; quae facere mecū possis. Abduxitq; eum statim: Secūq; habuit: & sumptū ministravit. & philosophias docuit. & esse eum fecit: quantus postea fuit. Is tñ protagoras isyncerus quidē philosophus: sed acerrimus sophistaz: fuit. Pecuniā quippe ingentem: cum a discipulis acciperet ānuā: pollicebat se id docere: quanā uerboꝝ industria causa infirmior fortior fieret. Quā rē grāce ita dicebat: τὸν ἢ πωλόρον κρείττω ποιεῖν. id est causā inferiorē superiorē efficerē.

¶ De uerbo duo & uicesimo. quod uulgo icognitū est a uiris doctis multifariam in libris scriptum est. Caput. III.

A pud sigillaria forte in libraria ego: & L Paulus poeta uir memoria nostra doctissimus. confederamus: atq; ibi expositi erāt Fabii annales bonae atq; sinceræ uetustatis libri. quos uenditor sine mēdis esse contēdebat: grammaticus autem quispiam de nobilioribus ab emptore ad spectādos libros adhibitus. reperiisse unum in libro mēdū dicebat. Sed cōtra librarius in quoduis pignus uocabat: si in una uspiam littera delictū esse. Ondebat grāmaticus ita scriptū in lib. iiii. Quapp tū primū ex plebe alter cōsul factus est: duo & uicesimo anno: postq; romā galli ceperūt. Nō inqt duo & uicesimo sed duodeuicesimo scribi oportuit. Quid enī est duo & uicesimo? Alio quoq; loco hic ita scripsit. Mortu⁹ ē āno duo & uicesimo. Rex fuit āno xxi

¶ Cuiusmodi ioco cauillatus sit Antiochū regē pœnus Annibal. Cap. V.

In libris ueterū memoria. scriptū est Annibalem carthaginensem apud Regem Antiochum facetissime cauillatum esse. Ea cauillatio huiuscemodi fuit. Ostēdebat ei antiochus in cāpo copias ingētis: quas bellū populo Romano facturū cōpauerat/ cōuertebatq; exercitū isignibus argēteis & aureis florētē. Inducebat ēt currus cū falcibus/ & elephātos cū turribus Egratūq; frenis/ ephippiis/ monilibus/ phaleris pfulgētē atq; ibi rex cōtemplatione tanti/ ac tam ornati exercitus gloriabundus annibalē aspicit/ putasne inquit conferri posse/ ac satis esse credis romanis hęc omnia? Tum pœnus eludens ignauiam imbelliamq; militum eius præciose armatorū satis plane inqt satis eē credo romanis hęc oīa/ etiā si auarissimi sūt. Nihil prsum/ neque tam lepide/ neque tam acerbe dici pōt. Rex de numero exercitus sui ac de æquiparanda æstimatione quesierat. Respondit Annibal de præda.

De coronis

Caudicū

Protagoras

Duodeuicesimo

Annibalis cauillatio in antiochum Antiochus

Exemplo Anibalis

De coronis

M

let: q in pl

torib' ob

ro crāt po

ei duci: q

qd in eo l

neā. S. P. C

one hostiū

plio testē

gssimus qu

Sicuti scri

& clamyd

uicā coron

stē occiden

cessum. T

seruasset. &

set. eoq; lo

gapparere

neri nō qu

a rep. cēsu

Muralis ef

stiu p uim

donat eū in

hēt. Naval

tus trāsiliu

lis fieri ex a

tes itroibat

dicta: neq;

ut seruoꝝ p

entaq; uict

Martius: s

Cras. cum

natusq; cōf

M. Cato ob

de causis d

corona dor

essent? Ful

quia nullu

De corōis militarib⁹: q̄ sit eaz̄ triūphalis: q̄ obsidiōalis, q̄ ciuica: q̄ muralis: q̄
 castrēsis: q̄ naualis: quæ oualis: quæ oleagina. Cap. VI.
Militares corōæ multifariæ sunt. Quæ q̄ nobilissimæ sūt: has ferme
 cē accepimus: triūphalē/obsidiōalē: ciuicā muralē: castrēse naua
 lē. Est ea quoq; corōa: q̄ oualis dī. Est itē postrema oleaginā: q̄ uti so
 lēt: q̄ in p̄lio nō fuerūt: sed triūphū pcurāt. Triūphales corōæ sunt aureæ q̄ ipa
 torib⁹ ob honorē triūphi mittūt. Id uulgo dī auz̄ corōariū. Hæ antiquus e lau
 ro crāt post fieri ex auro cœpta. Obsidiōalis ē quā ii q̄ liberati sūt obsidiōe dāt
 ei duci: q̄ liberauit. Ea corōa gramica est. obseruariq; solitū ut fieret e gramie.
 qd̄ in eo loco gñatū eēt. intra quē clausi erāt/q̄ obsidebāt. Hæc coronā gram
 neā. S. P. Q. R. Q. Fabio maxio dedit bello p̄enoz̄ secūdo q̄ urbē romā obsi
 one hostiū liberasset. Ciuica corōa appellat̄. q̄ ciues ciui a quo seruat⁹ est in
 p̄lio testē uitæ salutisq; p̄cepta dāt. Ea fit e frōde querna. qm̄ cib⁹ uictusq; anti
 q̄ssimus quercus capi solitus sit. Fit et̄ ex ilicæ qd̄ genus superiori pximū est.
 Sicuti scriptū est in qdā comœdia Cæcili. Aduerunt̄ inq; cū iligneā corona.
 & clamyde. Dii uostrā fidē. Massurius aut̄ Sabinus in. xi. libroz̄ memorialiū. ci
 uicā coronā tum dari solitā dicit. cum is q̄ ciuē seruauerat: eodē tēpore: et̄ ho
 stē occiderat. Neq; locū in ea pugna reliq̄rat. Aliter ius ciuicæ corōæ negat con
 cessum. Tiberiū tamē cæsare cōsultū. an ciuicā coronā cape posset q̄ ciuē i p̄lio
 seruasset. & hostis ibidē duos iterfecisset: sed locū in quo pugnabat. nō retinuis
 set: eoq; loco hostes potiti eēt rescripsisse dicit: eū quoq; ciuica dignū uideri:
 q̄ appareret: e tā iniquo loco ciuē ab eo seruatū: ut et̄ a fortiter pugnātib⁹ reti
 neri nō querit. Hæc corōa ciuica. L. Gel. uir cēsorius in senatu Cic. cōsulē dōari
 a rep. cēsuit: q̄ eius opa eēt atrocissima illa Catiliæ cōiuratio detecta uīdicataq;
 Muralis est corōa: q̄ donat̄ ab impatore. q̄ primus muz̄ subiit. Inq; oppidū ho
 stiū p uim ascēdit. Idcirco q̄si muri pinnis decorata est. Castrēsis est corona q̄
 donat eū impator q̄ primus hostiū castra pugnās itroiuit. Ea corōa isigne ualli
 hēt. Naualis est: q̄ donari solet maritimo p̄lio q̄ primus in hostiū nauē ui arma
 tus trāsiliuit. Ea q̄si nauiū rostris isignita est. Et muralis aut̄: & castrēsis: & naua
 lis fieri ex auro solēt. Oualis uero corōa myrtea est. ea utebāt̄ impatores: q̄ ouā
 tes itroibāt urbē. ouādi autē ac nō triūphādi causa est. quū aut bella nō rite in
 dicta: neq; cū iusto hoste gesta sūt: aut hostiū nomē humile & nō idoneū est:
 ut seruoꝝ pyratarūq; aut deditioe repēte facta/ in puluere (ut dici solet) icru
 entaq; uictoria obuēnit. Cui facilitati aptā esse ueneris frōde crediderūt: q̄ nō
 Martius: sed quasi Venerius quidā triūphus foret. Hæc myrteam coronā. M.
 Cras. cum bello fugitiuoꝝ cōfecto: ouās rediret: insolēter aspernatus est. Se
 natuq; cōsultum faciēdum per grām curauit: ut lauro non myrto coronaret̄.
 M. Cato obiecit. M. Fuluius nobiliori: q̄ milites p ambitionē coronis leuissimis
 de causis donasset: de q̄ re uerba ip̄e apposui Catōis. Nā principio: quis uidit
 corona donari quenq;: quū oppidū captū nō esset: aut castra hostiū incēsa nō
 essent? Fuluius autem in quē hoc a Catōe dictū est. corōis donauerat milites:
 quia nullum curauerant: aut quia puteū strenue foderant. Prætereundū non

Triūph
 lis coron
 Obsidio
 nalis co
 rona.

Ciuica
 corona

Muralis
 corona.
 Castrēsis
 corona
 Naualis
 corona
 Oualis
 corona

De varijs
 coronarum
 generibus

ante alios uirtus. Et
 illū cum illo genera
 demē. Et p̄p̄ accēdit.
 ut. Penicq; ut paulum
 q̄ uidem Democritus
 p̄sum: ratione quo
 interrogauit: quis id
 ulet: desiderauit:
 ille soluit & simi
 lis non docti deno
 eas: sunt maiora mo
 secūq; habuit: & sum
 it: quantum postea
 rrimus sophistaz̄ la
 tūat: pollicebat̄ b
 fieret. Quā rē gro
 rē supernorē efficit.
 uiris doctis multū
 Caput. III.
 us poeta uir memora
 posui erāt Fabū
 enditor sine mēdis
 n de nobilioribus a
 libro mēdū diceba
 iam littera delicti
 rimū ex plebe ab
 perūt. Nō inq; de
 duo & uicēsim
 no. Rex fuit āno
 mbal. Cap. V.
 em carthagenien
 tum esse. Ea cauilla
 in cāpo copias ingo
 uerāt/ cōuertebatq;
 urrus cū falciabus/ &
 us phaleris p̄fulg: rē
 ori abundus amibale
 romanis hæc omnia
 as p̄ciose armato
 rissimū sūt. Nihil p̄
 de numero exercitū
 Annibal de prædi
 De coronā

est quod ad ouatiões attinet: sup quo dissensisse ueteres scriptores accipio. Partim. n. scripserūt: qui ouarēt: itroire solitos equo uehētes. & Sabinus Massurius pedibus ingredi ouātis dicit seqntibus eos/nō militibus: sed uniuerso senatu. ¶ Personæ uocabulum q̄ lepide interpretatus: quamq; esse uoci eius originē dixerit. C. Bassus. Cap. VII.

Persona quid significat
et uñ dicitur Persona

Epide me hercle: & scite. C. Bassus in libris/ quos de origine uocabuloꝝ cōposuit: uñ appellata psona sit: interpretat. A personādo. n. id uocabulū factū esse coniectat. Nam caput inquit & os: cooperimento psonæ tectum undiq; unaq; tantū uocis emittendæ uia per uium: quoniā non uaga: neq; diffusa est in unum tantum mō exitum collectā: coactamq; uocem: & magis claros: canorosq; sonitus facit. Quoniā igit̄ indumentum illud oris clarescere: & resonare uocē: facit: ob eā causam persona dicta: o littera propter uocabuli formam productiore.

Reprehensio uerborum
a Higino grammatico

¶ Defensus error a Virgiliū uersibus: quos arguerat Iulius Higinus grāmati- cus. Et ibidē qd sit lituus: & de etymologia uocis eius. Cap. VIII.

Lituus. est

¶ Pse quinali lituo: paruāq; sedebat. Succinctus trabea. leuaq; ancile gerebat. In his uersibus errasse Virgiliū Higinus scribit. tanq̄ nō animaduertit deesse aliqd̄ hisce uerbis: Ipse quirinali lituo. nā si nihil inqt̄ deesse aīaduertimus: uidet̄ ita dictū: ut fiat lituo: & trabea succinctus/ quod est inquit absurdissimū. Quippe cum lituus sit uirga breuis in parte/ q̄ robustior est/ incuruā q̄ augures utunt̄/ quonā modo succinctus lituo uideri potest? Immo ip̄e Higinus parum animaduertit sic hoc esse dictū ut pleraq; dici per defectiōē solent/ ueluti quū dicitur. M. Cicero hō magna eloquētia atq; Roscius histrio sūma uenustate nō plenū hoc utrūq; neq; perfectum est. Sed enim pro pleno atq; pfecto audiet̄ ut Virgi. alio in loco Victorē buten imani corpore idest corpus imane habentē. Et item alibi. In mediū geminos immani pondore cestus Proiecit. Ac similiter Domus sanie dapibusq; cruētis Intus opaca ingēs; Sic igit̄ id quoq; uideri dictū dē: picus quinali lituo erat sicut dicimus statura grādī capite erat. & est aut̄ & erat & fuit plerūq; absunt cum elegātia absq; detrimēto sentētiæ. Et quoniā facta litui mētio est non pratermittēdū est quod posse quari aīaduertimus utrū lituus auguralis a tuba. quæ lituus appellat̄/ an tuba a lituo augurū lituus dicta sit? Vtrūq; n. pari forma & pariter incuruum est. Sed si (ut quidā putant) tuba a sonitu lituus appellata est/ ex illo Homerico uersu *ἀργεβίος* .i. insonuit neruus / necesse est ita accipi. ut uirga auguralis a tube similitudinē lituus uocet̄. Vtitur autē uocabulo isto Vir. pro tuba. Et lituo pugnas insignis obibat/ & hasta.

Tuba

De Cræsi filio
Historia qui diu mutus
et amicus
Filius habitus
Cræsi

¶ Historia de Cræsi filio sumpta en Herodoti libris. Cap. IX.

Illius Cræsi regis quum iam per ætatem fari posset infans erat. & quum iam multum adoleuisset: item nihil fari quibat. mutus adeo & cliguis diu habitus est: quum uero in patrem eius bello magno uictum: & urbe: in qua erat capta: hostis gladio deducto Regem esse ignorās inuaderet/ diduxit adolescens hos clamare nitens; eoq; nixu: atq; spūs uitū

Loqui
articulate

ipetu spūs uitiū: nodūq; liguæ rupit: Planeq; & articulata locut⁹ est clamās in hostē: ne rex Cræsus occideret. Tū & hostis gladiū reduxit & rex uita donat⁹ est: & adolescēs loq; prorsum deiceps iccepit. Hero. i historiis huius memoriæ scriptor ē: eiusq; uerba sūt: q̄ priā dixisse filiū Cræsi refert ὁ νόθος με μήποτε νε κροῖ σον. i. Heus hō non occide cræsu. Sed & quispiā famius athleta: nō nomē illi fuit ἀγλης. i. Aegles: quū ātea nō loqns fuisset: ob similitē dī cām loqui cœpisse Nā quū in sacro certamine sortitio inter ipsos. & aduersarios nō bona fide fieret. sed sortem nominis falsam subiici animaduertisset: repente in eum qui id faciebat sese uidere quid faceret: magnum in clamauit. Atq; is oris uinculo solutus. per omne inde uitæ tempus nō turbide: neq; adhæse locutus est.

Aegles

De argumētis: q̄ græce ἀντιση φοιτα appellat: a nob reciproca dici pnt. C. X

De argumētis
Antifre
phonta re-
ciproca.

Nter uitiā argumētōr: longe maximū esse uitiū uidet eorum: quæ ἀντιση φοιτα græci dicunt. Et quidā ex nostris: nō hercle nimis absurde reciproca appellauerūt. id aut uitiū accidit hoc modo: quū argumentum ppositum referri contra: conuertiq; in eum potest: a quo dictum est: & utrūq; pariter ualet: q̄le est puulgatū illud quoq; ptagorā

Protago-
ras euath-
lus.

Malicorni mali
orum.

sophistarum acerrimū usum esse ferunt: aduersus Euathlum discipulū suum. Lis namq; iter eos & cōtrouersia super pacta mercede hæc fuit. Euathlus adolescēs diues: eloquētiæ discēde: cārumq; orādī cupiens fuit. Is in disciplinā ptagoræ sese dedit. daturumq; promisit mercedē: grādem pecuniam: quantam ptagoras petiuerat. Dimidiūq; eius dedit iam tūc statū: priusq; disceret. Pepigit q; ut reliquum dimidium daret quo primo die causam apud iudices orasset: & uicisset. Postea quum diutule auditor affectatorq; ptagoræ fuisset: & in studio quidem facundiæ abunde promouisset: causas tñ nō recipet: tpusq; iam longū trāscurreret & facere id uideretur. ne reliquum mercedis daret: capit cōsiliū Protagoras (ut tum existimabat astutum.) Petere institit ex pacto mercedem. Litem cum Euathlo cōtestat. & quum ad iudices cōiiciendæ cōsistendæq; causæ gratia uenisset. tum Protagoras sic exorsus est. Disce inquit stulissime adolescens: utroq; id modo fore uti reddās: quod peto/ siue cōtra te pronūciatū erit siue pro te. nam si contra te lis data erit merces mihi ex sententia debebit / quia ego uicero. Sin uero secundū te iudicatū erit. merces mihi ex pacto debebitur quia tu uiceris. Ad ea rñdit Euathlus. potui inqt huic tuæ tam ancipiti captiōi esse obuiā: si uerba ipse nō facerē. atq; alio patrono uterer. Sed maius mihi i ista uictoria proludū est / quum te nō in cā tantū. sed in argumēto quoq; isto uinco. disce igit tu quoq; magister sapientissime utroq; modo fieri uti non reddās: quod petis: siue cōtra me pronūciatū fuerit: siue pro me: Nam si iudices p causa mea senserint. nihil tibi ex sentētia debebitur quia ego uicero. Sin cōtra me pronūciauerint. nihil tibi ex pacto debebo quia ego non uicero. Tum iudices dubiosū hoc inexplicabileq; esse. qd utrinq; dicebat rati ne sentētia sua utranq; in pte dicta eēt. ipa sese rescinderet. rē iniudicatā reliq; rūt. Cām in diē longissimā distulerūt. sic ab adolescēte discipulo magi disciplina eloquētiæ telye: suo sibi argumēto cōfutatus est: & captiōis uerfute excogitate frustratus fuit.

Quintile

Excludū

... accipio. Par
Salinus Maffini
... uniuerso senatu.
... uoci eius origine
... de origine uoca
... A perlonado. n.
... & oscoopri
... uia per
... exitum collectā:
... uoniā igit indū
... causam persona di
... Higinus grāmani
... Cap. VIII.
... scribit. tanq; nō
... quinali lituo. nā si
... ut fiat lituo: & tra
... lituus sit uirga be
... nā modo succictus
... sic hoc esse dictū
... Cicero hō magna
... ut utroq; neq; peto
... in loco Victo
... alio. In mediū
... sanie dapibul
... picus quinali lituo
... & fuit plerūq; ab
... litui mētio est non
... nus auguralis a tu
... a sit: Vtrūq; n. pan
... tuba a sonitu lituus
... peruus / necesse est
... Vūtur autē uoca
... hasta.
... Cap. IX.
... posset infans erat. &
... quibat. mutus adeo
... eius bello magno
... deducto Regem
... coq; nixu: atq;
... spūs uitiū

Bias de uxore

Biatis de re uxoria syllm nō posse uideri ἀντιρεφοντα, i. reciprocū. Ca. XI.

Xistimauit qdā ēt illud Biatis uiri sapiētis: ac nobilis respōsum cō simile eē atq; est Protagorion illud: de quo dixi modo ἀντιρεφον, i. reciprocās, nā quū rogatus eēt a quodā bias: deberet ne uxorē ducere an uitā uiuere calibē: ἢ τοι ἰνqt καλὴν ἀξείης ἢ αἰχράν, καὶ εἰ καλὴν, εἴξείης κοινὴν, εἰ δὲ αἰχράν, εἴξείης ποινὴν. ἐκἀτερον δὲ οὐκ ἀγαθόν, οὐ λυτὴν ὀναῖρα. i. aut pulchrā

Responsio

duces: aut deformē. Si pulchrā hēbis cōmunē. Sin turpē: hēbis pœnā. Neutx aut bonū. Nō est igit ducēda uxor. Sic aut hoc rñsum cōuertūt: εἰ μὲν καλὴν ἀξείω, οὐχ εἴξω ποινὴν, εἰ δὲ αἰχράν, οὐχ εἴξω κοινὴν, γαμητέον ἄρα, i. si formosam ducā: nō habeo pœnā. Sin deformē: nō habeo cōem. Ducēda est ergo uxor. Sed mini

Bias

me hoc esse uidet ἀντιρεφον, i. reciprocū/qm̄ ex altero latere cōuersū frigidius est: infirmiusq;. Nā Bias pposuit nō eē ducēdam uxorē ppter alterutx icōmōdū: qd̄ necessario patiēdū erit ei, qui duxerit. Qui cōuertit aut: non ab eo se defendit incōmodo: qd̄ adest, sed carere se altero dicit qd̄ nō adest. Satis est autē tuēdā sniā: quā Bias dixit: q; eū q; duxit uxorē pati necesse est ex duobus incōmodis. alterx: ut aut κοινὴν, i. cōem hēat; aut ποινὴν, i. pœnū. Sed Phauorinus n̄ cū facta esset forte mētio syllogismi huius: quo Bias usus est: cuius prima πρὸ

Protasis

τασις, i. ppositio ē. ἢ τοι καλὴν ἀξείης, ἢ αἰχράν, i. aut pulchrā duces: aut turpē: nō rā tū id: neq; iustū disiunctū esse ait: quādo nō necessariū est alterum ex duobus quæ disūgunt: quod in ploquio disiunctiuo necessariū est. Eminentia, n. quæ dā significari formarū turpes & pulchræ uidentur. Est aut inquit tertium quo q; inter duo ista: quæ disūgunt cuius rationē p̄spectūq; Bias non habuit. Inter enim pulcherrimam scēminam: & deformissimā media quædā forma est: quæ a nimia pulchritudinis periculo: & a summo deformidatis odio uocat. Qualis a. Q. Ennio in Menalippa: perq̄ eleganti uocabulo stata dicitur/ quæ neq; κοινὴ, i. cōmūis futura sit: neq; ποινὴν, i. pœna: quā formā modicā & modestā Phauorinus nō mehercle iscite appellabat uxoriā: Ennius autē in ista quā dixi

Stiloquium

Stata forma.

De Noibz deorum et quare appellati sūt

tragedia/ eas ferre scēminas ait incolumi pudicitia esse quæ stata forma foret. De nominibus deorū populi Romani: Diuouis: & ueiouis. Cap. XII.

Diuouis Veiouis

Nantiq; spectatiōibus noīa hæc deorū iesse aiaduertimus, Diuouis & Veiouis. Est at ædes Veiouis Romæ iter arcē & capitoliū. Eor; noīum rōnē eē hanc cōperi. Iouē latini ueteres a iuuando appellauerūt. Eodēq; alio uocabulo iūcto patrē appellauere. Nā qd̄

Dispiter

Iuppiter Neptūn Saturnus Ianus Maras Marspiter

est i elisis aut imutatis qbusdā lris Iuppiter id plenū atq; itegx ē. Iouis p̄r. Sic & Neptūnus p̄r cōiūctæ dictus: & Saturnus p̄r: & Ianus p̄r. & Mars p̄r: hoc enī est Marspiter. Itēq; iouis diespiter appellat; i. diei & lucis pater. Iccircoq; si mili noīe Diuouis dictus est/ & Lucetius, qd̄ nos die & luce quasi uita ipsa afficeret, & iuuaret. Lucetiū aut Iouē Cn. Neuius i libris belli punici appellat. Quū iouē igit & Diuouē a iuuādo nominassent: eū quoq; cōtra deū qui nō iuuādi potestātē sed uim nocēdi haberet (Nam deos quosdam ut p̄desset celebrabat quosdā ut ne obessent placabat) Veiouē appellauerunt, dempta atq; detracta iuuandi facultate. Nā enī pticula quæ in aliis atq; aliis uocabulis uariatim per

has duas

has duas diuersum propter quia loco ubi tū pte d mulach delicti la q ill ea Virg mia leu in lader In tenui Numia la a nobi De o S officio: a moribus q; nra c patrocinos: affir in antiqu p̄ manib ita scrip Aduerfu cit. Patrē binus in uerba ex tutela d minæ ui quem af atq; clar qui in or regis N nus Mu proxim etia m a p Q d

has duas litteras e ū a lra media imissa dicit duplicē significatū eundēq; inter se diuersū capit. Na & augēda rei & minuēda ualet sicut alia particula plurima propter quod accidit. ut quādā uocabula: qbus particula ista præponit: ambigua sint: & utroq; uersum dicant: uascū uahemēs: & uagrāde: de qbus alio i loco uberiore tractatu factō admonuimus. Vesanos aut & uecordes ex una tā tū pte dici: q priuatiua est. quā græci σερνικόν ἢ μόγιον. i. priuatiuā p̄ticulā dicūt. Si mulachy igit dei Veiouis: qd est iade: de q supra dixi: sagittas tenet: q sūt uilicet paratæ ad nocēdū. Quapp eū deū pleriq; Apollinē eē dixerūt. Immolat q illi ritu humano capra. Eiusq; aialis figmētū iuxta simulacry stat. Propter ea Virgiliū quoq; aiūt multa antiq̄tatis hoīem sine ostētatiōis odio peritū: numia leua in Georgicis dep̄cari: significatē quādā uim esse huiuscemodi deoy in lædendo magis q̄ in iuuādo potentem. Versus Virgiliū hi sunt.

Va
Vescum
Vehemēs
Va grāde
Vesanus
Væcors
Numina
Leua

In tenui labor est: at tenuis non gloria: si quem Numia leua sinūt/auditq; uocat apollo. In his at diis quos placari optet/uti mala a nobis: uel a frugibus natis amoueant. Arungus quoq; habet: & Rubigus.

Arungus
Rubigus

De officioꝝ gradu atq; ordie moribus ppli romai obseruato. Cap. XIII.

Seniorū hoīum: & Romæ nobiliū atq; in morū disciplinayq; uetery doctrina memoriaq; p̄statiū disceptatio/qdā fuit: p̄sente: audiēte me de gradu/atq; ordine officioꝝ. Cūq; q̄reret qbus nos ea prioribus: potioribusq; facere opteret: si necesse eēt i opa dāda: faciūdoq; officio: alios aliis anteferre: non cōstabat. Cōueniebat aut facile: cōstabatq; ex moribus po. ro. Primū iuxta parētes locū tenere pupillos debere: fidei tutelæq; nrae creditos. Secundū eos pximum locū clientes habere q̄ sese itidē in fidē patrociniūq; nostry dederūt. Tū in tertio loco esse hospites: postea esse cognatos: affinesq; huius moris obseruatiōisq; multa sint testimōia: atq; documēta in antiq̄tatibus p̄scripta. Ex qbus unū hoc interim de cliētibus cognatisq; qd p̄ manibus est: p̄omus. M. Cato in orōne quā dixit apud cēsores in Lentulū ita scripsit: q̄ maiores sanctius habuere defendi pupillos q̄ cliētē non fallere. Aduersus cognatos: pro cliēte testat. Testimoniū aduersum cliētē nemo dicit. Patrē primū: postea patronum proximū nomen habere: Massurius aut Sabinus in libro de iuris ciuilibus tertio/ antiquiorē locum hospiti tribuit: q̄ cliēti. uerba ex eo libro hæc sunt: In officiis apud maiores ita obseruatum est: primū tutela deinde hospiti: deinde cliēti: tum cognato: postea affini: de q̄ causa feminae uiris potiores sūt habitæ: pupillarisyq; tutela mulieri p̄lata: & iā aduersus quem affuissent eius filii tutores relictī: in eadem causa pupillo aderāt. Firmū atq; clarū isti testimonium rei phibet auctoritas. C. Cæsaris pontificis maximi qui in orōne quā pro bi hynis dixit: hoc principio usus est. Vel pro hospitiō regis Nicomedis: uel p̄ horū necessitate: quorum res agitur: refugere hoc munus Mumi nō potui: Nam neq; hominum morte memoria deleri debet: quin proximis retineatur: neque cliētes sine summa infamia deseripossunt: quibus etiam a propinquis nostris auxilium ferre instituiimus.

De Officioꝝ
populi romani:

Aring

Massurius

Auctoritas
Cæsaris

Qd Appion doctus hō: q polyhistor appellatus est. uidisse se romæ scrip

De cognitione mutua
inter hominem & leonem

fit. recognitionē iter sese mutuā ex uetere amicitia hoīs & leonis. Cap. XIII

Appion

Appion/qui polyhistor appellatus est: litteris hō multis præditus: rerū q; græcæ; plurima atq; uaria sciētia fuit. eius libri non incelebres ferunt: quibus oībus ferme/ quæ mirifica i ægypto uisunt/ audiūturq; historia cōprehendit. Sed in his quæ audisse uel legisse sese dicit. fortasse a uitio studioq; ostētationis fit loquacior. Est enim sane q̄ in prædicādis doctrinis suis uēdicator. Hoc aut̄ quod in libro ægyptiacorū quīto scripsit/ neq; audisse/ neq; legisse. sed ip̄m sese in urbe roma uidisse/ oculis suis cōfirmat. In circo maximo inquit uenationis amplissimæ pugna populo dabat̄. Eius rei (romæ cum forte essem) Spectator inquit fui. Multæ ibi sæuiētes feræ: magnitudines bestiarū excellentes: omniūq; inusitata: aut forma erat/ aut ferocia. Sed præter alia oīa leonū inquit immanitas admirationi fuit. Præterq; oīs cæteros unus. Is unus leo corporis impetu & uastitudine: terrificoq; fremitu: & sonoro/ toris/ comisq; ceruicū fluctuātib; aīos oculosq; oīum i sese cōuertērat. Introductus erat inter cōpluris cæteros ad pugnā bestiarū dacus seruus uiri cōsularis. Ei seruo Androdus nomen fuit. Hinc ille leo ubi uidit procul: repēte inquit quasi admiratus stetit. ac deinde sensim atq; placide: tanq̄ noscitur būdus ad hoīem accedit. Tū caudā more atq; ritu adulantū canū clāmenter & blande mouet. hominisq; sese corpori adiungit. Crurāq; eius & manus prope iam examinati metu: lingua leniter demulcet. Homo androdus inter illa tā atrocis feræ blādīmēta amillūm animū recuperat. Paulatimq; oculos ad cōtūēdum leonē refert. Tū quasi mutua recognitionē facta: latus iquit & gratulabūdos uideres hoīem & leonē. Ea re prorsus tā admirabili/ maximos populi clamores excitatos dicit. Accessitūq; a Cæsare Androdum: quæsitūq; cām: cur ille atrocissimus leonū uni parisset. Androdus rē mirificā narrat: atq; admirabilē.

Androdus

Cōsiliū fuit

Occisisset

Historiā
agnosce

Cū prouinciā inqt africā p cōsulari impio meus dominus obtineret: ego ibi inquis eius: & quotidianis uerberibus ad fugā sum coactus: & ut mihi a dño terra illius p̄side tutiores latebræ forent: in cāporū & arenarū solitudines cōcessi. Ac si defuisset cibus: cōsiliū fuit mortē aliquo pacto quærere. Tum sole inquit medio rapido & flagranti: specū quādā nactus remotā latebrosamq; in eam me penetrao: & recodo: neq; multo post ad eandē specū uenit hic leo debili uno & cruēto pede gemitus edēs: & murmura dolorē: cruciatūq; uulneris cōmiserātia. Atq; illic priō qdē cōspectu adueniētis leonis territū sibi: & pauefactū animū dixit. Sed postq̄ itrogressus inqt leo uti re ip̄a apparuit: in habitaculū illud suū uidet me pcul delitescētē: mitis & mansuetus accessit/ & sublatū pedē oñdere mihi & porrigere: q̄si opis petēdæ grā uisus est. Ibi inqt ego stirpē ingētē uestigio pedis eius hærentē reuulsi. Cōceptāq; saniē uulnere intimo exp̄ssi. Accuratiusq; sine magna iā formidie siccaui pētus atq; deterfi cruorē. Ille tūc mea opa/ & medela leuatus/ pede in manib meis posito recubuit & regeuit. Atq; ex eo die triēniū totū ego & leo i eadē specu: eodēq; uictu uiximus. Nā q̄s uenabat̄ feras: mēbra opimiora ad specū mihi suggerebat: q̄ ego: ignis copiā non habēs sole meridiano torrēs edebā. Sed ubi me inqt uitæ illius ferinæ iā pte sū est leone

Leuata
mea opa

est leone
libus u
me stat
quit hu
& meo
circulat
dum. &
debam
nas ire
uios di
Cor

σώμα ε
uolens
Alio qu
distans
acra. Pl
sed play
γινάερα
δρα. νου
digitus
uehem
duis co
γινάιδε
fidia ac
mentu
uideret
dum et
De

ipsoz
mat ger
uel cū
cūq; off
Eius de
est qui

est leōe: in uenatū profecto reliqui specū: & uiam ferme tridui permessus. a militibus uisus: apprehensūq; sum. Et ad dominū ex aphyrica Romā deductus: Is me statim rei capitalis damnādū: dandūq; ad bestias curauit. Intellego autē inquit hunc quoq; leōem me tunc seperato captū. gratiam nunc mihi beneficiū & medicinā referre. Hæc Appion dixisse Androdū tradit. Ea; omnia scripta circūlataq; tabula populo declarat. Atq; ideo cūclis petentibus dimissū Androdum. & pœna solutum. Leoneq; ei suffragiis populi donatum postea inquit uidebamus Androdum: & leonem loro tenui reuinctum: urbe tota circumtabernas ire donari æte androdum floribus spargi leonem: Omnesq; fere ubiq; obuios diceret. hic est leo hospes hominis. hic est homo medicus leonis.

¶ Corp⁹ ne sit uox. an ἀσώματων. i. incorporeū uarias eē p̄hor; snias. Cap. XV.

Eius atq; perpetua quaestio inter nobilissimos philosophorū agitata est: corpus ne sit uox incorporeū: hoc. n. uocabulū quidam finixerunt pro inde: quod græce dicitur ἀσώματων. Corpus autē est: quod aut efficiēs est: aut patiens id græce dicitur τὸ δρώμενον ἢ τὸ ἄχον

σώμα ἐστὶ. id est aut efficiens: aut patiens corpus est. Quā definitionē significari uolens Lucretius ita scripsit. Tanger e. n. aut tāgi: nisi corpus: nulla potest res. Alio quoq; mō corpus esse græci dicūt: τριπλὴ διαστάσις. id est triplici dimēsiōe distans. Sed uocem stoici corpus esse contendunt. Eamq; esse dicunt ictum aera. Plato autē non esse uocem corpus putat. Non enim percussus inquit aer: sed plaga ip̄a atq; percussio uox est. οὐχ ἄπλωσ πληγὴ ἀέρος ἐστὶν ἢ φωνή. πλὴν περὶ τὸν ἀέρα καὶ δάκτυλος παραγόμενος. καὶ οὐδέ πο ποιεῖ φωνήν. ἀλλ' ἢ πόση πληγὴ. καὶ σφόδρα. καὶ τόση δὲ ὥστε ἀκούσθην γενέσθαι. id est non simpliciter plaga aeris uox est: nā digitus quoq; aerem pcutit: non ita tamen uocem facit. Sed quanta plaga. & uehemens & tanta ut audibilis fiat. Democritus ac deinde Epicurus ex indiuiduis corporibus uocem cōstare dicunt. Ea; ut ipsis eorū uerbis utar εὐμαλόγων id est flumen uerborum appellāt: hos aliosq; tales argutæ delectabilisq; desideria aculeos: cū audiremus: uel lectitaremus neq; in his scrupulis: aut emolumentum aliquod solitum ad rationem uitæ pertinēs: aut finem illum quæredū uideremus/Ennianū. Neoptolemū pbabamus: q profecto ita ait. Philosophadum est paucis: nam omnino haud placet.

¶ De uis oculorum/atq; uidendi rationibus. Cap. XVI.

E uidēdi ratioe: deq; cernēdi natura diuersas esse opiniones philosophorū aiaduermus. Stoici causas esse uidēdi dicunt: radior; ex oculis in ea q uideri queūt emissionē: aerisq; simul itētionē. Epicurus affluere semp ex oibus corporibus simulachra qdam corpor; ipso;: ea; sese in oculos inferre/atq; ita fieri sensum uidēdi putat. Plato existimat genus quoddā ignis: lucisque de oculis exire. idq; cōiunctū. continuatūq; uel cū luce solis uel cū alterius ignis lumie: sua ui: & externa nixū efficere: ut q cūq; offēderit: illustraueritq; cernamus. Sed & hic: ea q differimus imaginādū Eiusdemq; illius Enniani Neoptolemi: de quo supra scripsimus: cōsilio utēdū est qui degustandum ex philosophia censet non in eam ingurgitandum.

Corpus an sit uox
vel ἀβωκιάτων
& incorporeum:
Corpus
Vox
τὸ δρώμενον
ἢ τὸ ἄχον

De uis oculorum
Stoici
Epicuri
Plato

Quam ob causam dies primi post calendas nonas idus atri habeantur: & cur diem quoque quartum ante calendas. uel nonas uel idus quasi religiosum plerique uirant.

Cap. XVII.

Atri dies
Atri Dies

Errius flaccus in quarto de uerborum significatioe dies: qui sunt posttridie calendas nonas: idus quos uulgus imperite nefastos dicit. propter hanc causam dictos habitosque atros esse scribit. Vrbe inquit a gallis senonibus recuperata. L. Atilius in senatu uerba fecit. Q. Sulpitiū trib. militum ad halliam aduersus gallos pugnaturum: rem diuinam dimicandi gratia posttridie idus fecisse. Tum exercitū po. ro. occidione occisum. & post diem tertium eius diei urbem præter capitolium captā esse. Cōpluresq; alii senatores recordari sese dixerunt quoties belli gerēdi gratia: res diuina posttridie calendas nonas idus a magistratu populi Ro. facta esset eius belli proximo deinceps prælio reipu. malam gestam esse. Tum senatus eam rē ad pontifices reiecit: ut ipsi quod uideret: statuerent. Pōuifices decreuerūt nullū iis diebus sacrificiū recte futurū ante diē quoque quartū calēdas. uel nonas. uel idus. tanq̄ in ominalē diem pleriq; uitāt. Eius obseruatiōis an religio ulla sit tradita quæri solet. Nihil super ea re scriptū inuenimus. nisi q; Claudius annalium quinto cladem illam pugne cannensis uastissimam factam dicit ante diē quartum nonas sextiles.

In quo & quantum differat historia ab annalibus. Superque ea re uerba posita ex libro rerum gestarū Sempronij Afellionis primo. Cap. XVIII.

Historiam ab annalibus quiddā differre eo putant: q; quum utrumq; sit rerum gestarum narratio: earum tamē proprie rerū sit historia quibus rebus gerendis interfuerit is: qui narret. Eamq; esse opinionē quorūdam Verrius Flaccus refert i libro de significatu uerborū quarto. Ac se quidem dubitare super ea re dicit. Posse autē uideri putat nō nihil esse rationis in ea opinione: q; historia græce significat rerum cognitionem præsentium. Sed nos audire soliti sumus annales omnino id esse: quod historia sint. Historias nō omnino esse id quod annales sint. Sicuti quod est homo id necessario animal est quod est animal/ non id necesse est hominem esse. Ira historias quidē esse aiunt rerum gestarum: uel expositionē uel demonstratiōē: uel quo alio nomine id dicendū est: Annales uero esse: quum res gestæ pluriū annorū: obseruato cuiusque anni ordine: deinceps componunt. Cum uero nō per annos: sed per dies singulos res gestæ scribunt: ea historia græco uocabulo *ἡμερησία*. id est diarium dicit. Cuius latinum interpretamētum scriptū est in libro Afellionis primo: ex quo libro plura uerba adscripsimus: ut simul ibidem: quid ipse inter res gestas: & annales esse dixerit ostenderemus. Verum inter eos inqt: qui annales relinquere uoluissent: & eos qui res gestas a Romanis perscribere conati essent/ oīum rerum hoc interfuit. Annales libri rātum modo quod factum quoque anno gestumue sit id demonstrabāt. Id eorum est: qui quasi diarium scribunt. quam græci. *ἡμερησία* uocant nobis non modo satis esse uideo: quod factum esset id pronunciare: sed etiam quo consilio: qua ratione gesta

Quomodo
Differant

Historia

Annales
Ephemero-
ris

Diarium

tionē gestā
nam neq;
faciundā
consule: &
bro: quæ in
senatus de
sunt ierar

Quid si
uerbaq; ei
rogat.

ceduntur.
cant. Arro
Eiusq; rei i
mittunt. N
Aetas quo
naq; eius q
Q. Mutio
rogari non
nam famil
sunt. Veli
quam si ex
in eum po
Neque pu
potest: qu
bus in pup
berum fid
genuis ad
neque per
bertini or
si iuris ista
optionem
se. Anima
lum de mo
rent: id e
ter premia
rem. in ali
si se natū h

tionē gesta essent: demonstrare. Paulo aut̄ post idem Afellio in eodem libro. nam neq; alacrioris ad rempu. defendendam: neq; segnioris ad res perperam faciundas annales cōmouere quicq; possunt. Scribere aut̄ bellum quo initum consule: & quo modo confectum sit: & quis triumphans introierit. exq; eo libro: quæ in bello gesta sunt iterare. id fabulas esse prædicare ait. aut̄ interea qd senatus decreuerit: aut̄ quæ lex rogatione lata sit: neq; quibus consiliis ea gesta sunt iterare. id fabulas pueris est narrare: non historias scribere.

¶ Quid sit adoptatio. quid item sit arrogatio: quantūq; hæc inter se differant uerbaq; eius. quæ qualiaq; sint: qui in liberis arrogandis super ea re populum rogat.

Cap. XIX

Cum in alienam familiam: inq; liberorū locū extranei sumunt: aut per prætorem fit: aut per populum. Quod per prætorem fit: adoptatio dicitur. Quod per populum arrogatio. Adoptantur autē cum a parente: in cuius potestate sunt: tertia mancipatione in iure ceduntur. Atq; ab eo qui adoptat: apud eum: apud quem legis actio est: uindicant. Arrogantur ii: qui cum sui iuris sint in alienam sese potestatem tradunt. Eiusq; rei ipsi auctores fiunt. Sed arrogationes non temere: nec inexplorate cōmittunt. Nam comitia arbitris pontificibus præbent: quæ curiata appellant. Aetas quoq; eius qui arrogare uult: an liberis potius gignundis idonea sit: bonaq; eius qui arrogat: ne insidiosè appetita sint/considerat. Iusq; iurandum a Q. Mutio Pont. Max. conceptum dicit: quod in arrogando iuraretur. Sed arrogari non pōt: nisi iam uesticeps. Arrogatio aut̄ dicta: quia genus hoc in alienam familiam transitus per populi rogationem fit. Eius rogationis uerba hæc sunt. Velitis. iubeatis. uti. L. Valerius. L. Titio tam iure: legeq; filius sibi fiat: quam si ex eo patre: matreq; familias eius natus esset. Vtique ei uitæ: necisque in eum potestas fiet: uti pariendo filio est. hæc ita ut dixi: ita uos quirites rogo. Neque pupillus autem: neque mulier: quæ in parentis potestate est arrogari potest: quoniam & cum fœminis nulla comitorum communio est/ & tutoribus in pupillos tantam esse auctoritatem/ potestatemq; fas non est. ut caput liberum fidei suæ commissum alienæ ditioni subiiciant. Libertinos uero ab ingenuis adoptari quidem iure posse/ Massurius Sabinus scripsit. Sed id neque permitti dicit: neque permittendum esse unquam putat: ut homines libertini ordinis per adoptionem in iura ingenuorum inuadant. Alioquin inquit si iuris ista antiquitas seruetur: etiam seruus a domio per prætorem dari in adoptionem potest. Idque ait plerosque iuris ueteris auctores posse fieri scripsisse. Animaduertimus in oratione. P. Scipionis: quam censor habuit ad populum de moribus: inter ea quæ reprehendebat. q; contra maiorum instituta fierent: id etiam eum culpauisse: quod filius adoptiuus patri adoptatori inter premia patrum prodesset. Verba ex ea oratione hæc sunt. In alia tribu patrem. in alia filium suffragium ferre. Filium adoptiuum tam procedere: quam si se natū hēat. absentis censeri iubere: ut ad cēsū nemini necesse sit euenire.

Adoptio

Lind Brent

Arrogatio

Curiata

Vesticeps

Dicta Arrogatio

Solécismus
iparilitas
Scribigo

Solécismus

Barbarismum
Solécus

Solécism

Apprime
doctus

Pluria
Copluria

Probe dicit qui
pluria i copluria
profert

Audaculus
verborum

Inaudicunculas

¶ Quocubulū latinū solécismo fecerit Capito asini/ qd at ipsū appellaue rit ueteres latini/ qbusq; uerbis solécismū definierit idē Capito asini. Ca. XX.

Solécismus latino uocabulo ab asinio Capitone/ eiusdemq; ætatis aliis iparilitas appellatus/ a uetustioribus latinis scribigo dicebat a uersura uidelicet & prauitate tortuose orōnis/ tāq; sterobligo qdā

¶ Quod uerū Asinius capito i litteris/ quas ad Clodiū Tuscū dedit hisce uerbis definit. Solécismus est inq; ipar & incōueniēs cōpositura partiū oratiōis. Quū græcū at uocabulū sit solécismus: an attici hoies: qui elegātius locuti sunt: usi eo sint quæri solet. Sed nos neque solécismum neque Barbarismum apud græcorum idoneos adhuc inuenimus. Nam sicut *βαρβαρον* idest Barbarum: ita *σολοικον* idest solécum dixerunt. Nostri quoque antiquiores solécum facile/ solécismum haud scio: an unq; dixerint. Quod si ita est neque in græco: neq; in latino solécismus probe dicitur.

¶ Pluria q; dicat: & cōpluria: & cōpluries nō barbare dicent sed latine. Ca. XXI

Pluria forte quis dixit sermocinans. uir apprime doctus meus amicus non hercie studio ferens ostentandi: neq; quo plura dicendum nō putaret. Est enim doctrina homo seria: & ad uitæ officia deuincta: ac nihil de uerbis laborante. sed opinor assidua ueterum scriptorum tractatione inoluerat linguæ illius uox: quam in libris sæpe offenderat. Aderat/ quum ille hoc dixit: repræhenfor audaculus uerborum: qui ppauca eademq; a uulgo pertrita legerat. Habebatq; nōnullas disciplinae grammaticæ inaudicunculas: partim rudis inchoataq; partim non probas. Fasq; quasi puluerem ob oculos: quum adortus quemq; fuerat aspergebat. Sicut tunc amico nostro barbare inquit dixisti pluria. Nam neque rationem uerborum hoc/ neque auctoritates habet. Ibi ille amicus ridens: amabo te inquit uir bone: quia nunc mihi a magis seriisque rebus ocium est: uelim doceas nos/ cur pluria siue compluria (nihil enim differt) non latine sed barbare dixerint. M. Cato & Q. Claudius/ Vale. Antias. L. lalius. P. Nigidius. M. Varro/ quos subscriptores/ approbatoresq; huius uerbi habemus. Præter poetarū oratorumq; ueterum multam copiam. Ad quæ ille nimis arroganter/ tibi inquit habeas auctoritates istas/ ex fauorum/ & ab originum sæculo repetitas/ atq; huic rationi respōdeas. Nullum enim uocabulum neutrum cōparatiuum/ numero plurali/ casu recto. ante extremum a/ haberi/ litteram sicuti meliora. maiora. grauiora. proinde igitur plura & non pluria dici conuenit. ne contra formam perpetuam in comparatiuo /i/ littera sit ante extremum a. Tum ille amicus nostis quum hominem confidentem pluribus uerbis non dignum existimaret. Asinii inquit Capitonis doctissimi uiri epistolæ sunt. uno in libro multæ opinor posita in templo pacis. Primaq; epistola scripta est ad Pacuuium Labeonem cui titulus præscriptus est pluria non plura dici debere. in ea epistola rationes grammaticas posuit. per quas docet pluria latinum esse plura barbarū. Ad Capitonem igitur te dimittimus. Ex eo id quoque simul disces. si modo assequi poteris. quod in ea epistola scriptum est. pluria siue plura absolutum est siue

est siue
quoq; a
eo aut
minus
tur. Q
in. iiii. or
mercen
hostis t

¶ Qu
confite

H

Aut qu
posset:
item m
ti: cur n
bona &
tero (si
abstule
esse id
fm nat
hanc m
corpo
natura
nisse n
magna
incōm
las qua
sequel
utilitas
geret.

est siue simplex: non ut tibi uideatur comparatiuum. Huius opinionis asiniana id quoque adiuuentum est: quod compluribus cum dicimus/non comparatiue dicimus. Ab eo autem quod est compluria: aduerbium est factum compluribus. Id quoque quoniam minus usitatum est. uersum Plauti subscripsi ex comedia: quae per se inscribitur. Quid metuis? do. Metuo hercle uero. Sensi ego compluribus. Item. M. Cato in.iiii. originum eodem in loco ter hoc uerbum posuit. Compluribus eorum milites mercenarii inter sese multi: alteri alteros occidere. Compluribus multi simul ad hostis transfugere. Compluribus in imperatorem impetum facere.

Compluribus

AVLI GELLII NOCTIVM ATTICARVM COMMENTARII LIBER SEXTVS.

¶ Quem in modum responderit Chrysippus aduersus eos qui prouidentiam consistere negauerunt.

Caput I

Omines fecisse dicitur tantam uim esse erunarum: & malorum: aduersus ea Chrysippus: cum in libro ποδὶ πρόνοιας. i. de prouidentia quarto differeret: nihil est prorsus istis inquit nihil imperitius: qui opinantur bona esse potuisse: si non essent iudem mala. Nam cum bona malis contraria sint: utraque necessarium est: opposita inter sese: & quasi mutuo aduersoque fulta nixu consistere. Nullum adeo contrarium sine contrario altero. quod non pacto iusticiae sensus esse posset: nisi essent iniuriae.

Responso Chrysippi contra eos qui prouidentiam consistere negauerunt

Aut quid aliud iusticia est: quam iniusticiae priuatio? Quid item fortitudo intelligi posset: nisi ex ignauiae oppositio? Quid continentia: nisi ex intemperantiae? Quo item modo prudentia esset: nisi foret contra imprudentiam? Proinde inquit homines stulti: cur non hoc etiam desiderant/ut ueritas sit/& non sit mendacium? Namque itidem sunt bona & mala: felicitas & infortunitas: dolor & uoluptas. Alterum enim ex altero (sicuti Plato ait) uerticibus inter se contrariis deliquatum est. Si tuleris unum: abstuleris utrumque. Idem Chrysippus in eodem libro tractat/consideratque dignum esse id quaeri putat. εἰ τῶν ἀνθρώπων νόσοι κατὰ φύσιν γίνονται. i. an hominum morbi secundum naturam pueniant. Id est natura ne ipsa rerum: uel prouidentia: quae copagem hanc mundi/& genus hominum fecit. morbos quoque & debilitates/& aegritudines corporum/ quas patiuntur homines/ fecerit. Existimat autem non fuisse hoc principale naturae consilium/ ut faceret homines morbis obnoxios. Nunquam enim hoc conuenisse naturae auctori: parentique rerum omnium bonarum. Sed cum multa inquit. atque magna gigneret: pareretque aptissima & utilissima. alia quoque simul agnata sunt incommoda iis ipsis quae faciebat cohaerentia. Eaque non per naturam: sed per sequelas quasdam necessarias facta dicit. quod ipse appellat κατὰ παρακολούθησιν. i. per sequelam. Sicut inquit/ cum corpora hominum natura fingeret: ratio subtilior: & utilitas ipsa operis postulauit/ ut tenuissimis minutisque officulis caput componeretur. Sed hanc utilitatem rei maioris: alia quaedam incommoditas extrinsecus

Officulis